

Tomáš ČERVENKA, Velká francouzská revoluce ve filmech, Praha 2017

Posudek vedoucího bakalářské práce

Práci Tomáše Červenky o francouzské revoluci ve filmech považuji za zcela unikátní a v našich končinách ojedinělé dílo, které propojuje dějiny filmu, dějiny médií, s historií, a sleduje nejen obraz a druhý život významné historické události, ale rovněž mapuje způsoby, jimiž je historie zprostředkována nejširší veřejnosti v posledním století, včetně nejmladší generace konzumentů moderních mediálních produktů. Vzhledem k důležitosti historické paměti pro lidstvo a zvláště evropskou společnost je analýza uchopení a vstřípení této paměti nejširší veřejnosti, včetně té, kterou historická literatura, literatura faktu, či vůbec literatura mívá, velmi důležitá. Studium historické paměti a tak zvaného „druhého života“ dějinných událostí přitom bylo u nás až donedávna Popelkou, a teprve v nejnovější době si získává jednoznačně důležité místo na výsluní historického bádání. Z tohoto pohledu se téma práce Tomáše Červenky řadí do aktuální problematiky historického a společenskovědního výzkumu.

Jako vedoucí bakalářské práce ráda uvádím, že autor s tématem přišel sám, pracoval na něm velice samostatně, s vysokým nasazením a zájmem, sám vyhledal a prošel velké množství literatury a pramenů, zkoušel různé přístupy ke zpracování daného tématu, hledal nové metody a možnosti jeho uchopení. Na bakalářském stupni je takto profesionální přístup obdivuhodný a hodný chvály a uznání. Je třeba zdůraznit, že pro tento typ práce a analýzy pramenů nebyly dopředu dané a jednoznačně vyvinuté metody postupu a že autor stál před velkým problémem sám si metody vytvořit. I v této části práce uspěl výborně. Tomáš Červenka má navíc výborný sloh, skvěle se vyjadřuje a píše, jeho práce je tedy nejen zajímavá, ale velice čtivá. V autorově tvorbě vidím velký vědecký potenciál do budoucna.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou (přehledný výklad revolučních událostí sloužících k lepší orientaci v analytické části práce) a praktickou část, kterým předchází důležité pojednání o metodologii zpracování dané látky a výklad o selekci filmů – pramenů k této práci. Vzhledem k tomu, že události francouzské revoluce byly pro režiséry a filmaře velmi atraktivní už od počátku historie filmu, atraktivní jak vlastním tématem, tak možností propagandistického a jiného využití této látky, byl výběr filmů stěžejní a velmi obtížný. Autor se tohoto úkolu zhostil výborně a vybral reprezentativní snímky jak z němé éry filmu, tak z třicátých a čtyřicátých let 20. století, k nimž do určitého protikladu postavil vlnu filmových komedií sedmdesátých let, vážné až „dokumentární“ ztvárnění revoluce k jejímu dvoustému výročí a dvojí převedení na plátno historického románu z 18. století Nebezpečných známostí. To vše doplněno o slavného Dantona a pokračování revoluční filmové tradice ve 21. století filmy věnovanými Marii Antoinettě. Již z vlastního výběru filmů je čtenáři jasné, jakým směrem se vývoj představ o francouzské revoluci podaných filmem ubíral. Tomáš Červenka se ale dopodrobna zabývá nejen představením filmů, jejich předlohám, režisérům a hercům, ale také okolnostem, za nichž vznikly, a událostem, které měly podpořit, samozřejmě pak i ohlasem, který vzbudily a diskusí a kritikou, která je provázela. Toto vše krásně vypovídá především o dvacátém a jednadvacátém století a o tom, co si tato doba z historie vzala a jak se lidstvo se svými dějinami vypořádalo, co od nich čekalo a co v nich podtrhlo.

Naprosto jedinečným počinem je pak poslední kapitola, která pojednává o francouzské revoluci v počítačové hře. Jde totiž o další typ „druhého života“ historických událostí, a sice o ten, který sdílí nejmladší generace a budou sdílet generace přicházející. Jde navíc o prezentaci (a potažmo i výuku) historie pomocí hry, v níž lze některé události nejen rekonstruovat, ale i doplňovat, prožívat, ztotožnit se s nimi. Že se i tento způsob předávání a zprostředkování historie stal předmětem diskuse odborníků a široké veřejnosti, není divu. Zaslouží si to a plně. Práce Tomáše Červenky nám tak mimo jiné ukazuje, že bude třeba zaměřit se v historické interpretaci a prezentaci výsledků výzkumu i na nová média, včetně her (mimořádně skvěle didaktických), bude-li chtít historické bádání proniknout do řad mladé generace.

Tomáš Červenka svoji práci doprovodil řadou velmi pěkně vybraných trefných obrazových příloh. Bohužel je již nestačil doprovodit komentářem, jehož jsem se stala svědkem a posluchačem alespoň já během našich pracovních sezení. Na těchto ikonografických materiálech je velmi pěkně ukázáno, nakolik se tvůrci filmů snažili přiblížit dobovým vyobrazením jednotlivé scény z průběhu francouzské revoluce či její aktéry, a obrazová příloha tak výstižně doplňuje analýzu vytváření a předávání historického obrazu a paměti divákům.

Bakalářskou práci Tomáše Červenky považuji za velmi přínosný vědecký počín, k obhajobě ji doporučuji a hodnotím známkou výborně (1).

PhDr. Martina Ondo Grečenková, PhD.

Historický modul FHS UK